

2017 m. I pusmetis

Darbo rinkos tendencijos

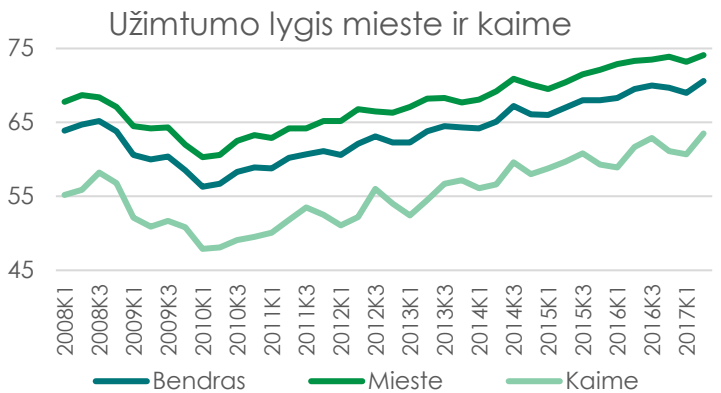
Užimtumo tendencijos

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, bendrasis vidaus produktas (BVP) 2017 metų antrąjį ketvirtį, palyginti su pirmuoju ketvirčiu, padidėjo 7,7 proc., palyginti su 2016 metų antruoju ketvirčiu – pokytis 4,0 proc. Prognozuojama, kad 2017 metais BVP augs 2,7 proc.¹

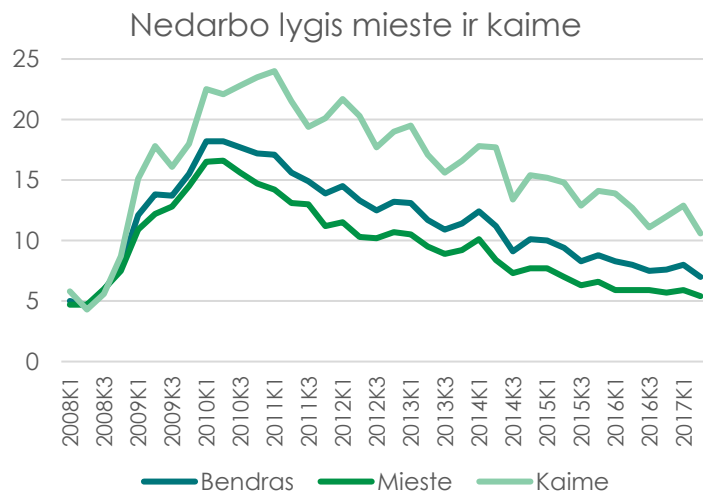
Antrąjį šių metų ketvirtį, palyginti su pirmuoju, užimtų gyventojų skaičius augo 17,5 tūkst. iki 1362,8 tūkst. Tačiau tai yra 4,9 tūkst. mažiau negu 2016 metų antrąjį ketvirtį. To priežastis mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų skaičius. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, šių metų pradžioje šalyje buvo 1761,5 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų – 28,9 tūkst. mažiau nei prieš metus. Labiausiai – 22,2 tūkst. sumažėjo 16 – 29 metų amžiaus gyventojų. Darbingo amžiaus moterų skaičius mažėjo labiau negu vyrų – 15,8 tūkst. Neigiami pokyčiai buvo daugelyje šalies savivaldybių, išskyrus Kauno ir Klaipėdos rajonus, Neringą bei Vilniaus miestą ir rajoną.

Užimtumo lygis šalyje 2017 m. antrąjį ketvirtį padidėjo iki 70,6 proc. Pakankamai didelis atotrūkis tarp užimtumo mieste (74,1 proc.) ir kaime (63,5 proc.).

Nedarbo lygis antrąjį metų ketvirtį sumažėjo iki 7,0 proc. Nors kaime nedarbo rodiklis mažėjo sparčiau, 2,3 proc. punkto (mieste – 0,5 proc. punkto), tačiau, palyginti su pirmuoju ketvirčiu, vis tik tai kaime jis yra 2 kartus aukštesnis negu mieste (mieste – 5,4 proc., kaime – 10,6 proc.)

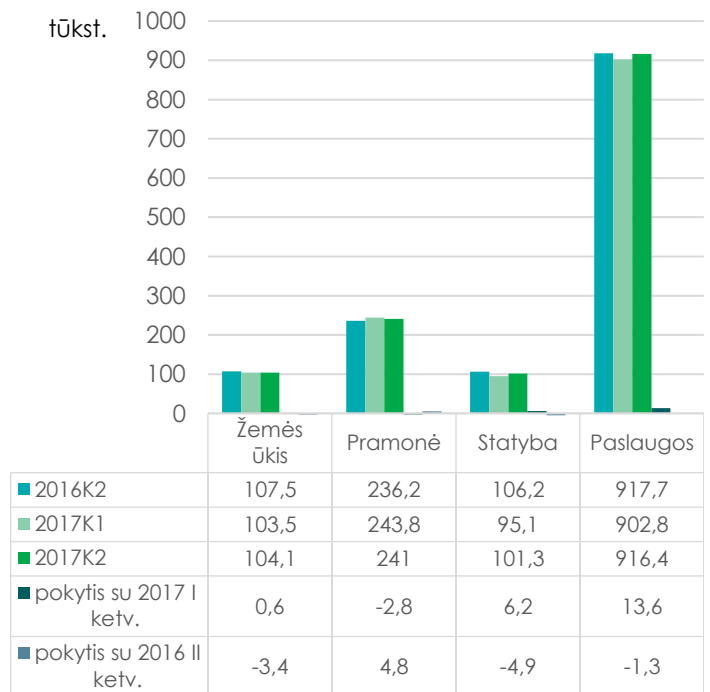

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Antrąjį šių metų ketvirtį, palyginti su pirmuoju augo užimtųjų skaičius paslaugų ir statybos sektoriuose. Palyginti su 2016 m. antruoju ketvirčiu, užimtų gyventojų skaičius pramonėje augo, kituose sektoriuose mažėjo.

Užimtųjų pagal ekonomines veiklas

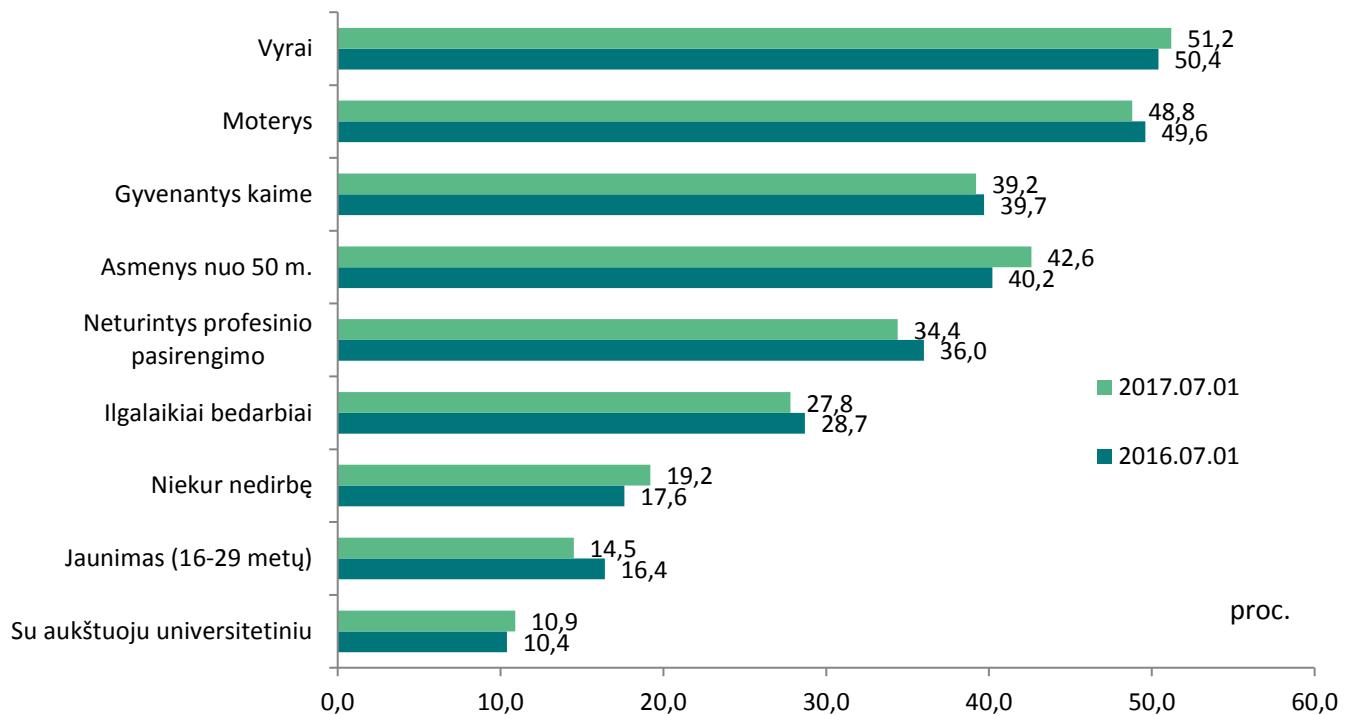
¹ Finansų ministerijos duomenys, <https://finmin.lrv.lt/lt/nauijenos/makroekonominese-projekciiose-atlyginimai-augs-nedarbas-mazes>

Registruoto nedarbo tendencijos

Augant darbo jėgos paklausai, antrąjį metų ketvirtį didėjo įsidarbinimo galimybės.

2017 metų antrąjį ketvirtį registruotas nedarbas šalyje mažėjo sparčiau. Liepos 1 d. šalies teritorinėse darbo biržose buvo registruota 128,8 tūkst. bedarbių – tai yra 4,1 tūkst. arba 3 proc. mažiau nei prieš metus. Nuo metų pradžios bedarbių skaičius sumažėjo 23,2 tūkst. Labiausiai – per 19 tūkst. sumažėjo antrąjį metų ketvirtį dėl sezoninio darbo jėgos paklausos augimo.

2017 m. liepos 1 d. registruota 128818 bedarbių
(2016.07.01 - 132868)

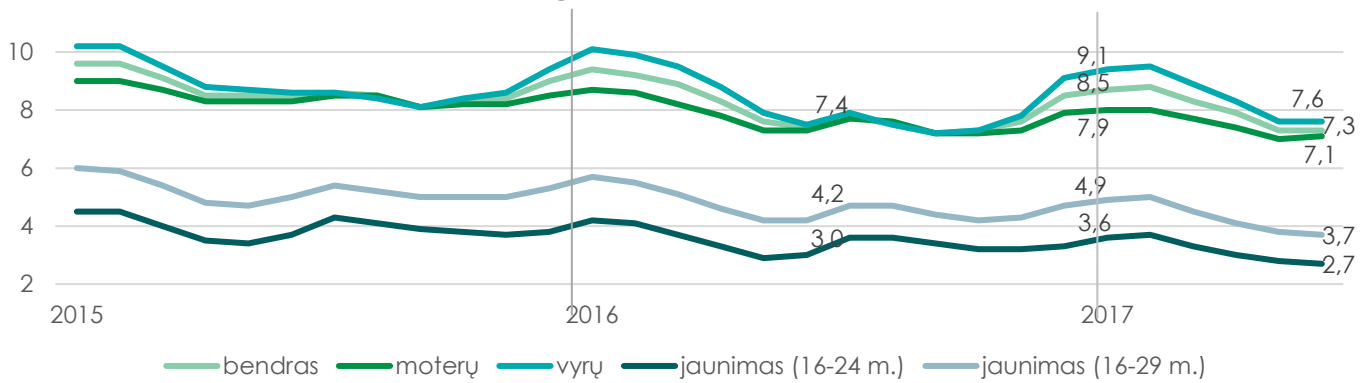
Tarp bedarbių, palyginti su 2016 metų liepos 1 d., mažėjo jaunimo, neturinčių profesinio pasirengimo, ir ilgalaikių bedarbių, daugėjo – vyresnio amžiaus asmenų. Tipinis bedarbis – vyresnio amžiaus vyras, turintis vidurinį išsilavinimą.

Šių metų liepos 1 d. registruoti bedarbiai sudarė 7,3 proc. darbingo amžiaus šalies gyventojų, tai yra 0,1 proc. punkto mažiau, palyginti su praėjusių metų liepos 1 d.

Sparčiausiai mažėjo jaunimo rodikliai. Šių metų liepos 1 d. teritorinėse darbo biržose buvo registruota 18,7 tūkst. 16–29 metų amžiaus bedarbių – tai yra 3,7 proc. šios amžiaus grupės šalies gyventojų. Taikomos integracijos į darbo rinką priemonės mažino jaunimo nedarbą. Palyginti su praėjusių metų liepos 1 d., registruotas jaunimo nedarbas sumažėjo 0,5 proc. punkto, o nuo metų pradžios – 1 proc. punkto.

Vyrų nedarbo rodikliams būdingi ryškūs sezoniniai svyravimai. Nuo metų pradžios bedarbių vyrų dalis tarp šalies darbingo amžiaus vyrų sumažėjo 1,5 proc. punkto nuo 9,1 proc. iki 7,6 proc. Tačiau palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu vyrų nedarbas ūgtelėjo 0,1 proc. punkto. Nors šiais metais vyrų nedarbas mažėjo sparčiau, tačiau išlieka aukštesnis nei moterų: darbo neturinčios moterys sudarė 7,1 proc. šalies darbingo amžiaus moterų.

Registruotas nedarbas

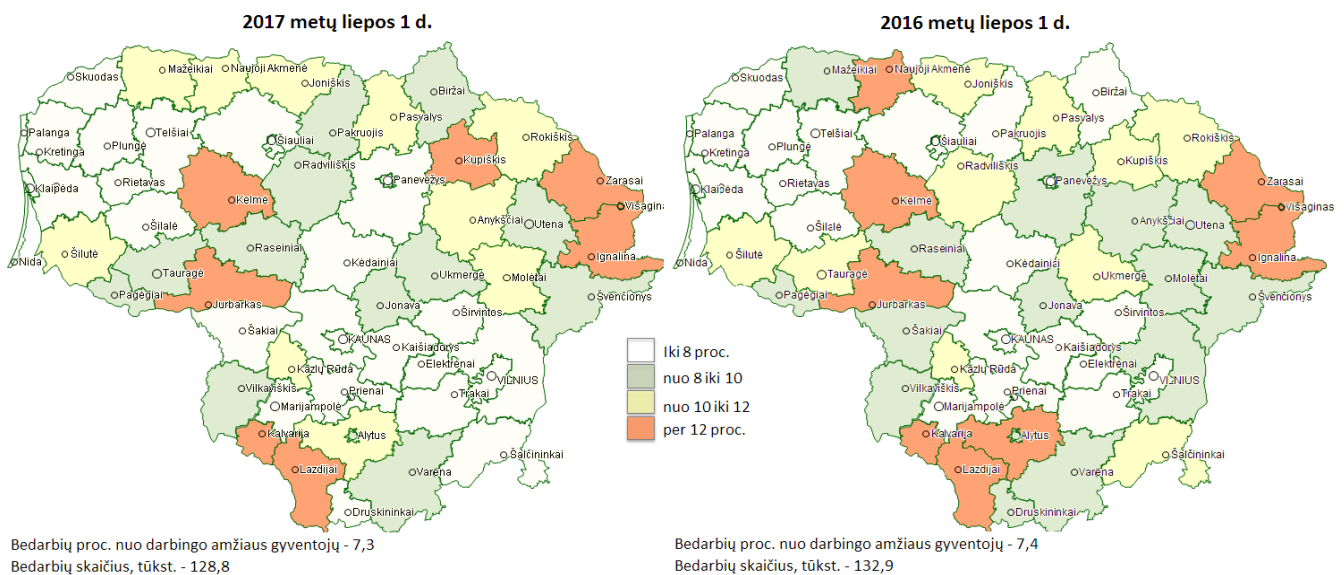

Išlieka aktuali ilgalaikio nedarbo problema. Augant darbo jėgos paklausai ir darbo biržai įgyvendinant priemones, padedančias ilgai nedirbantiems asmenims integruotis į darbo rinką, ilgalaikių bedarbių skaičius mažėja, tačiau jų dalis tarp visų darbo ieškančių nedirbančių asmenų išlieka nemaža: tarp visų liepos 1 d. registruotų bedarbių 35,9 tūkst. arba 27,8 proc. buvo ilgalaikiai.

Regioniniai skirtumai

Teritoriniai nedarbo skirtumai ryškėja.

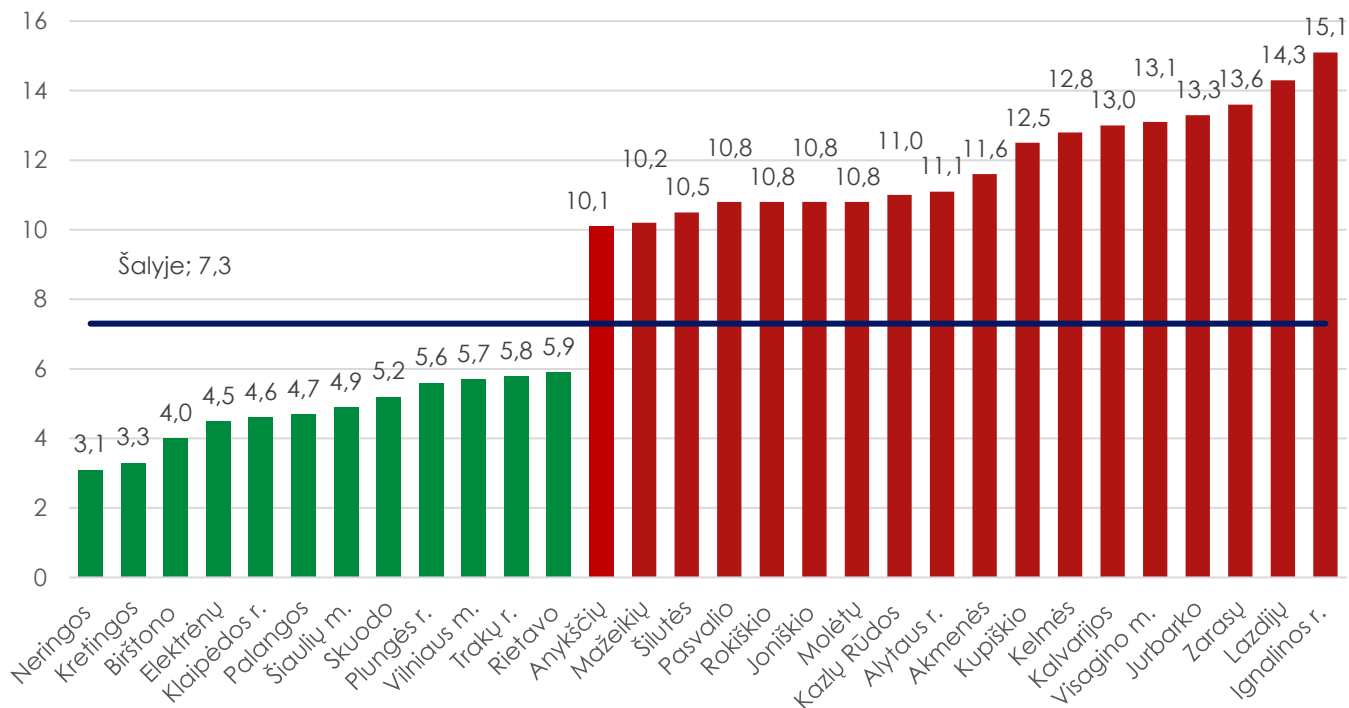
Bedarbių dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų, palyginti su 2016 metų liepos 1 d., mažėjo dvidešimt aštuoniose iš šešiasdešimties šalies savivaldybių, trisdešimt dviejose – augo. Labiausiai registruotas nedarbas mažėjo Šalčininkuose (2,9 proc. punkto) ir Skuodo bei Šakių (po 1,7 proc. punkto) rajonų savivaldybėse, kur veikiančių ūkio subjektų skaičius augo beveik 2 kartus sparčiau negu šalies vidurkis ir dėl to augo paklausa ir mažėjo pasiūla.

Didžiausias augimas – 1,1 proc. punkto – Zarasų savivaldybėje, kur darbo jėgos paklausa perpus žemesnė už pasiūlą, net didėjant veikiančių įmonių skaičiui.

Darbo ieškantiesiems žmonėms nepalankus pasiūlos ir paklausos santykis ar struktūrinis jų neatitikimas, mažas veikiančių ūkio subjektų skaičius, lėta vietos ūkio plėtra lėmė, kad aukščiausi registruoto nedarbo rodikliai šių metų liepos 1 d. buvo Ignalinos (15,1 proc.), Lazdijų (14,3 proc.), ir Zarasų (13,6 proc.) rajonų savivaldybėse. Nemažai įtakos tam turi ir geografinė padėtis didžiausių šalies miestų atžvilgiu, kur ūkio plėtra spartesnė ir darbo jėgos poreikis auga. Aukščiausio nedarbo teritorijos išsidėsčiusios šalies pasienyje.

Aukščiausio ir žemiausio nedarbo teritorijos, 2017 m. liepos 1 d.

Mažiausia darbingo amžiaus gyventojų registruota bedarbiais Neringoje (3,1 proc.), Kretingos r. (3,3 proc.) Vasarą darbo pasiūlos ir paklausos santykis pajūrio savivaldybėse ypač palankus darbo ieškantiems žmonėms. Neaukštas bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais buvo ir Birštone (4,0 proc.) Dėl vystomų paslaugų, kurios teikiamos nuolat, šioje savivaldybėje žemas registruotas nedarbas visus metus.

Skirtumas tarp aukščiausio ir žemiausio nedarbo teritorijų šių metų liepos 1 d. sudarė 12 proc. punkto. Prieš metus jis siekė 10,8 proc. punkto.

Laisvos darbo vietos – kokių darbuotojų ieško darbdaviai?

Lietuvos darbo biržos duomenimis, per 2017 metų pirmąjį pusmetį darbdaviai įregistravo 118,6 tūkst. laisvų darbo vietų. Palyginti su 2016 metų tuo pačiu laikotarpiu, darbo jėgos paklausa smuktelėjo 2,8 proc. Labiausiai mažėjo darbo jėgos poreikis terminuotam darbui.

Augo specialistų ir mažėjo nekvalifikuotų darbininkų poreikis. Daugiau kaip pusė (57,3 proc.) visų darbo pasiūlymų buvo kvalifikuotiems darbininkams. Kas penkta siūloma darbo vieta – specialistams ir vadovaujančiam personalui, per 22 proc. – nekvalifikuotiems darbininkams. Palyginti su 2016 metų pirmuoju ketvirčiu, laisvų darbo vietų struktūroje šiek tiek didėjo specialistų dalis, tuo tarpu nekvalifikuotų darbininkų – mažėjo.

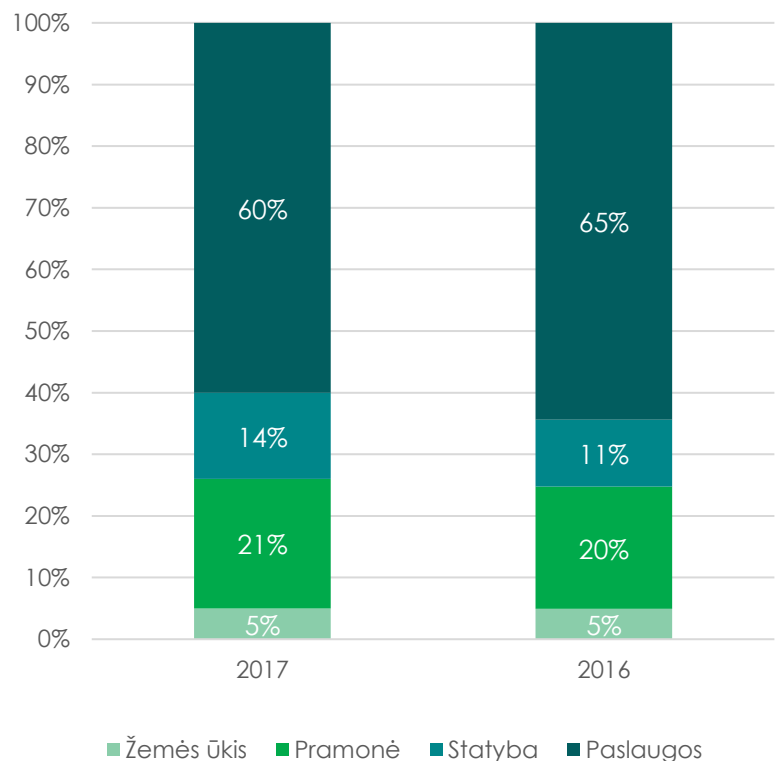
Daugiausia laisvų darbo vietų registravo paslaugų sektoriaus darbdaviai. Trys iš penkių per 2017 m. pirmą pusmetį įregistruotų laisvų darbo vietų buvo paslaugų sektoriuje, kas penkta – pramonėje (21,1 proc.), kas septinta – statybose. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, paklausos struktūroje mažėjo paslaugų ir didėjo kitų sektorių dalis, labiausiai statybos. Paslaugų sektoriaus mažėjimą labiausiai lėmė transporto ir saugojimo sektorius. Tačiau sunkiasvorių sunkvežimių ir krovininių transporto priemonių vairuotojai išlieka profesija kuriai vietų registruojama daugiausiai. Aukšta paklausa buvo pardavėjams, reklamos ir rinkodaros specialistams, lengvųjų automobilių, taksi ir furgonų vairuotojams, virėjams, dažytojams.

Labiausiai augo statybos darbininkų paklausa.

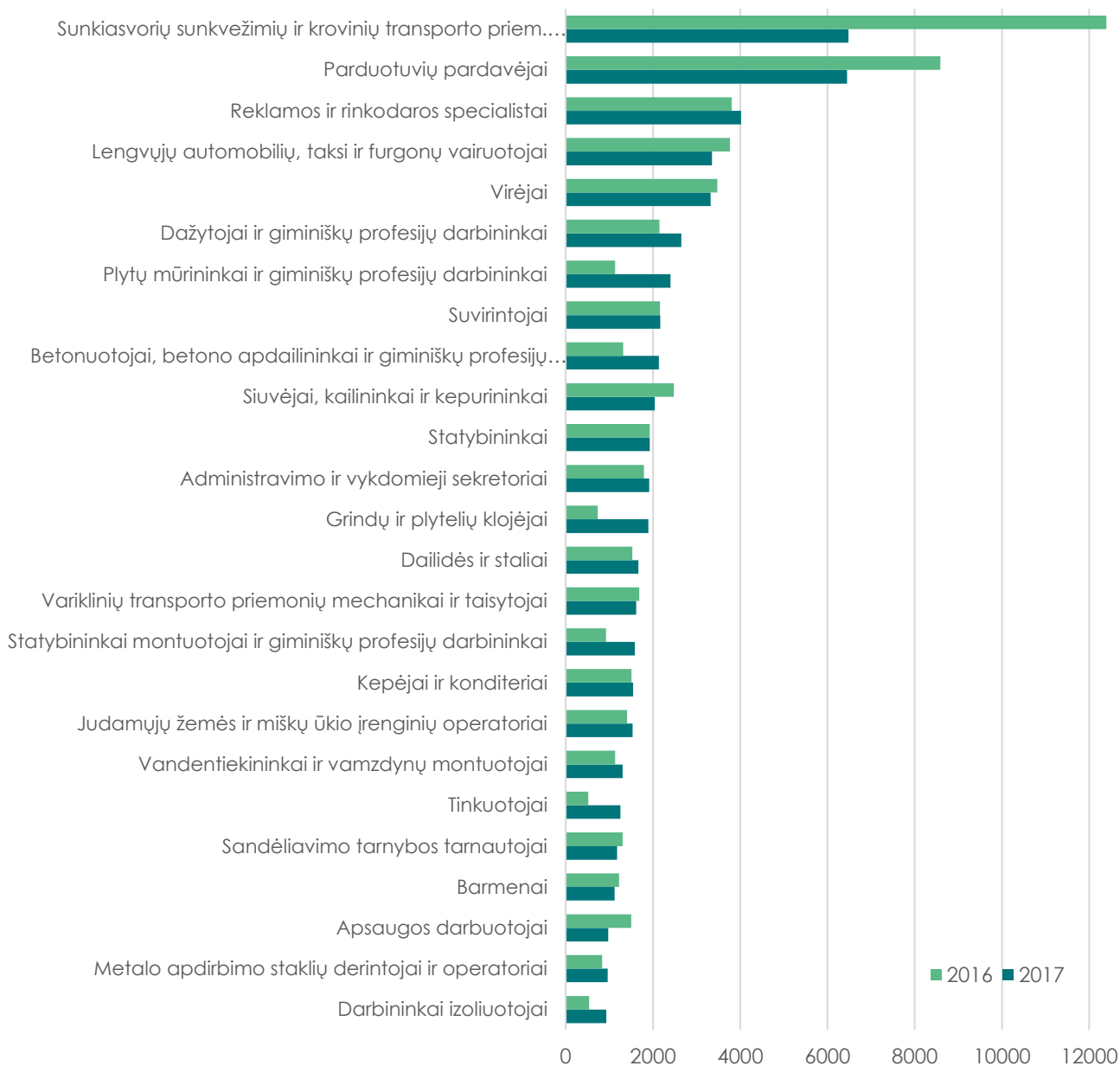
Augant statybų sektoriaus daliai paklausos struktūroje, labiausiai augo statybos darbininkų poreikis. Šių metų pirmąjį pusmetį darbo pasiūlymų grindų ir plytelių klojėjams bei tinkuotojams buvo registruota 2,5 karto daugiau negu per tą patį laikotarpį pernai. Du kartus augo plytų mūrininkų poreikis, apie 1,7 karto – statybininkų montuotojų ir darbininkų izoliuotojų poreikis.

Nors sunkiasvorių sunkvežimių ir krovininių transporto priemonių vairuotojų paklausa išlieka didžiausia, palyginti su praeitų metų pirmuoju pusmečiu, tokių darbuotojų poreikis sumažėjo beveik perpus. Vairuotojų paklausos mažėjimą lėmė ir pasikeitusi užsieniečių leidimų išdavimų tvarka. Transporto ir saugojimo sektorius stipriai priklausomas nuo tarptautinės prekybos. Taip pat mažėjo apsaugos darbuotojų, pardavėjų, siuvėjų bei lengvųjų automobilių, taksi bei furgonų vairuotojų paklausa.

Paklausos struktūra pagal ekonomines veiklas 2016 - 2017 I pusmetis

Paklausos pokyčiai 2017 - 2016 I pusmetį

Pastaba: į analizę įtrauktos tik tos profesijos, kurioms buvo registruota bent 400 laisvų darbo vietų per 2017 m. I pusmetį

Darbo vietas sunku užpildyti, kai pretenduojantys į jas asmenys neturi tinkamos kvalifikacijos, kompetencijų ar patirties. Dažniausiai reikalaujamos kompetencijos: užsienio kalbų žinios (pagrindinės: anglų, rusų) – ypač transporto (logistikos) vadybininkams, vadovams, padavėjams, darbo kompiuteriu įgūdžiai, gerai išmanyti ir naudotis MS Office programomis, darbų saugos instrukcijų žinojimas, vairuotojo pažymėjimas, įvairūs kiti pažymėjimai. Mažėja darbo jėgos poreikis, darbams kur reikalingas rankų darbas. Darbdaviai pageidauja įdarbinti atsakingus darbuotojus, kurie moka dirbti kompiuterizuotose, automatizuotose darbo vietose.

Pastaruoju metu, ryškėjant tam tikrų profesijų darbuotojų trūkumui, vis daugiau darbdavių į pirmą vietą kelių kandidato motyvą dirbti ir mokytis, atsakingumą, iniciatyvumą, kūrybingumą ir sutinka tam tikrų įgūdžių stokojantį kandidatą mokyti darbo vietoje.

Dažniausiai siūlomas minimalus atlyginimas. 2017 metų pirmąjį pusmetį 79 proc. visų darbo pasiūlymų, kuriems nurodytas vidutinis darbo užmokestis, jis buvo mažesnis nei 800 Eur. Didesnį nei 1000 Eur atlyginimą siūlė – 19,1 proc. darbdavių. Didžiausias vidutinis darbo užmokestis buvo nurodomas projekto ar padalinio vadovui, informacinių technologijų specialistui, jūrų laivo įrangos technikui, prekių ir paslaugų plataus profilio statybininkui, suvirintojui, langų ir durų montuotojui. Tačiau šių profesijų atstovams taip pat buvo registruota laisvų darbo vietų ir su mažesniu darbo užmokesčiu.

Darbo jėgos paklausos teritoriniai skirtumai. Apibendrinus teritorinių darbo biržų pasiūlos ir paklausos santykio skirtumus², pastebima, kad visose apskrityse sunkiasvorių sunkvežimių ir krovinių transporto priemonių vairuotojams įsidarbinimo galimybės yra vienos didžiausių. Labiausiai jų trūksta **Alytaus, Šiaulių ir Vilniaus apskrityse.** Vairuotojai rengiami organizuojant profesinio mokymo priemonę, tačiau jų skaičius, palyginti su laisvų darbo vietų skaičiumi, yra nepakankamas. Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ duomenimis, trūksta apie 10 tūkst. tarptautinio krovinių vežimo transporto priemonės vairuotojų. Ši profesija nėra populiari dėl ilgai trunkančių komandiruočių, kasdien kylančių fizinių pavojų ir rizikos veiksnių. Daugelyje šalies apskričių trūksta statybos darbininkų, ypač didžiausių Lietuvos miestų apskrityse, kur statybos intensyviausios.

Kauno apskrityje didžiausiomis įsidarbinimo galimybėmis išsiskyrė mėsininkai, žuvų darinėtojai arba giminiškų profesijų darbininkai. Darbo biržoje registruotiems asmenims, ieškantiems šių profesijų darbo teko beveik po 9 laisvos darbo vietos. Viena iš paklausos ir pasiūlos neatitikimo priežasčių - darbo krūvį neatitinkantis atlyginimas, darbo specifika yra nepatraukli profesinį mokymą renkantiems asmenims.

Klaipėdos apskrityje labiausiai trūksta statybininkų montuotojų. Darbo rinkoje reikalingi patyrę, aukštos kvalifikacijos darbuotojai, tačiau darbo biržoje tokių asmenų registruojasi mažai.

Marijampolės apskrityje daugiausia laisvų darbo vietų teko maisto ir panašių produktų gamybos mašinų operatoriams. Darbo vietų neužpildymą nulemia mažas darbo užmokestis, prastas susisiekimas norintiems dirbti kaimiškų vietovių gyventojams, didelės atvykimo į darbą išlaidos. Taip pat tai daugiausia sezoniniai, žemės ūkio produktų paruošimo darbai.

Panevėžio apskrityje pirmąjį šių metų pusmetį labiausiai trūko siuvėjų, kailininkų ir kepurininkų profesijų grupės darbuotojų. Pagrindinė siuvėjų darbo vietų neužpildymo priežastis – už kvalifikuotą darbą mokamas minimalus darbo užmokestis. Pastebima, kad darbuotojai, ypač jauni, nenori dirbti „prižištą“, konvejerinį darbą.

Tauragės apskrityje labiausiai trūksta elektromechanikų, elektromonterių, elektros inžinerijos technikų. Darbo rinkoje reikalingi patyrę, aukštos kvalifikacijos darbuotojai, tačiau darbo biržoje tokių asmenų registruojasi mažai. Šie specialistai yra labai paklausūs, jiems mokamas didesnis nei vidutinis darbo užmokestis.

Telšių apskrityje daugiausia laisvų darbo vietų teko kepėjams ir konditeriams. Darbo vietų neužpildymą nulemia dažniausia siūlomas žemas darbo užmokestis, žemos darbuotojų mobilumo galimybės iš aplinkinių teritorijų, didelės kelionės išlaidos. Panašios ir pakavimo, pilstymo į butelius ir ženklavimo operatorių trūkumo priežastys.

Utenos apskrityje.

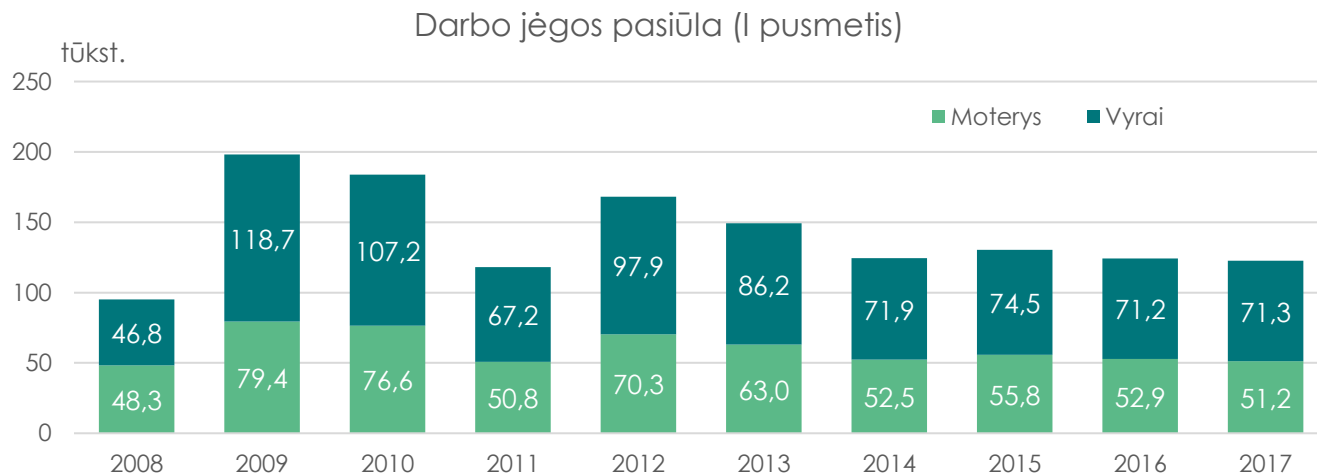
---

² grafikai „Profesijos, kurių darbo rinkoje labiausia trūko 2017 m. I pusmetį“ pateikti priede

Darbo jėgos pasiūla – kas ieško darbo?

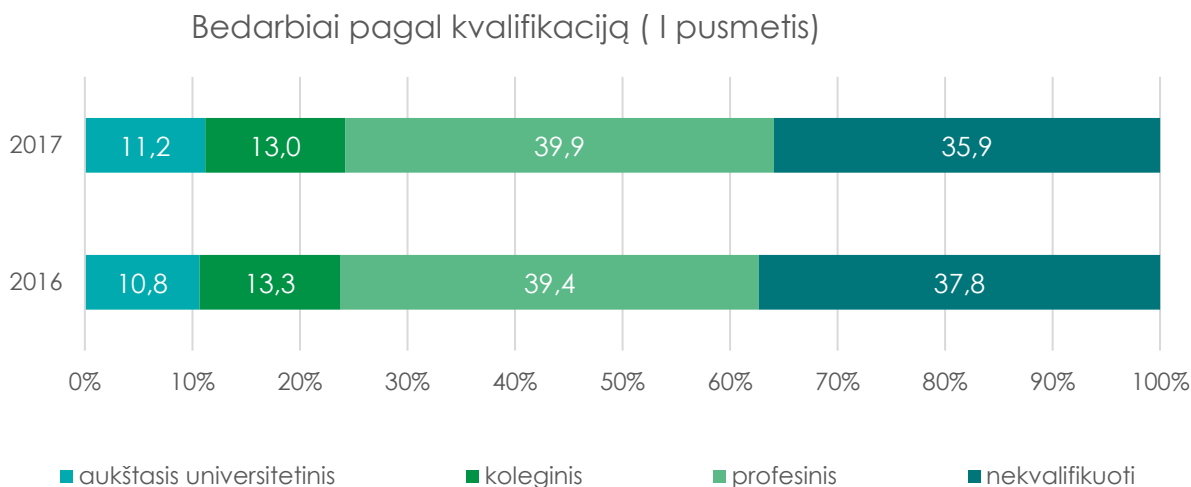
Darbo jėgos pasiūla po truputi mažėja. Per pirmąjį šių metų pusmetį teritorinėse darbo biržose įsiregistravo 122,6 tūkst. darbo neturinčių asmenų – 1,3 proc., mažiau nei per tą patį praėjusių metų laikotarpį.

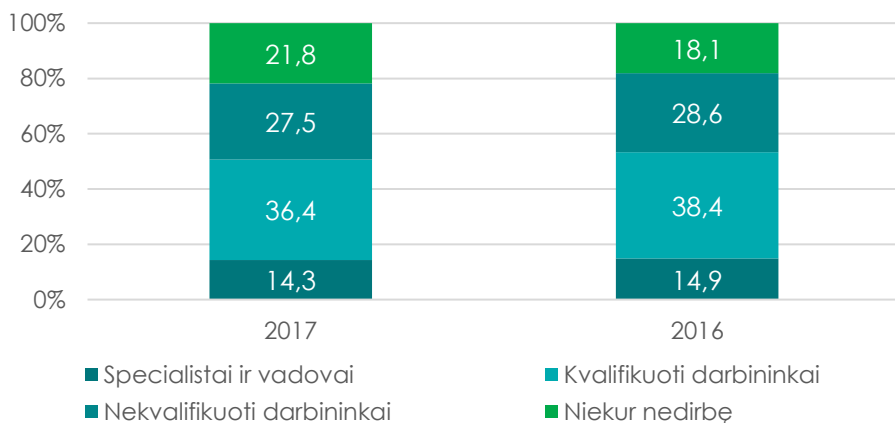
Daugiau įregistruojama bedarbių vyrų. Šių metų pirmąjį pusmetį bedarbiais tapę vyrai sudaro didesniąją dalį tarp bedarbių – per 58 proc. Teritorinėse darbo biržose nuo 2009 metų registruojama daugiau vyrų, tik 2008 metais vyrų ir moterų santykis buvo priešingas, atitinkamai – 49,5 ir 50,5 proc.

Mažėja neturinčių profesinio pasirengimo. Beveik kas trečias bedarbis neturi profesinio pasirengimo, todėl jiems sunku įsitvirtinti darbo rinkoje. Teigiama tendencija, kad neturinčių profesinės kvalifikacijos bedarbių dalis tarp visų bedarbių kelerius metus nuosekliai mažėja. Tuo tarpu daugėja dalis bedarbių, įgijusių profesinę kvalifikaciją ar specialybę. Prie to prisideda ir profesinio mokymo priemonės įgyvendinimas.

Moterys bedarbės daugiau turi aukštąjį išsilavinimą, o vyrai – profesinį. Tarp aukštąjį išsilavinimą turinčių bedarbių – daugiau (57 proc.) moterų, tarp bedarbių, įgijusių profesinę kvalifikaciją, dominuoja (beveik 65 proc.) vyrai. Daugiau vyrų – per 61 proc. ir tarp neturinčių profesinio pasirengimo.

Bedarbiai pagal profesijų grupes (I pusmetis)

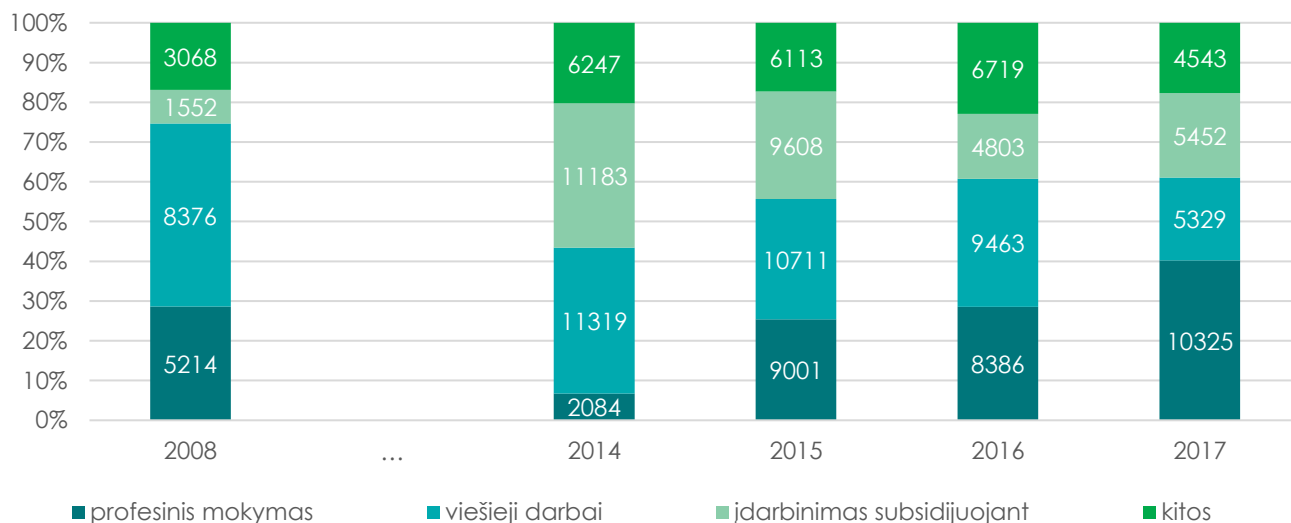
Į darbo rinką įsilieja daugiau buvusių neaktyvių žmonių. Augantis aktyvumo lygis atspindi bedarbių struktūroje: didėja bedarbių dalis, kurie anksčiau nėra dirbę. Per šių metų pirmąjį pusmetį įregistruotų bedarbių struktūroje pagal paskutinės darbovietės profesijų grupes labiausiai kito kvalifikuotų darbininkų dalis.

Užimtumas suteiktas daugiau asmenų

Per šių metų sausio – birželio mėnesius teritorinės darbo biržos **padėjo sugrįžti į darbo rinką 156,9 tūkst. asmenų.** Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos suteiktos 85,4 tūkst., iš jų – per 75 tūkst. įsidarbino neterminuotai. Pradėjo veiklą pagal verslo liudijimus 45,8 tūkst. Remiamas užimtumas taikant aktyvios darbo rinkos politikos priemonės suteiktas 25,6 tūkst.

Nuo 2014 metų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių struktūroje auga profesinio mokymo dalis: vis labiau ryškėjant tam tikrų profesijų kvalifikuotos darbo jėgos trūkumui, daugiau darbo ieškančių asmenų buvo siunčiama į profesinį mokymą ir mažėjo viešųjų darbų apimtys. Nuo šių metų liepos 1d. įsigaliojus Užimtumo rėmimo įstatymui, darbo birža nebevykdo viešųjų darbų, juos organizuoja savivaldybės.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės (I pusmetis)

Daugiausia darbo ieškančių asmenų dalyvavo profesiniame mokyme: 2017 metų pirmąjį pusmetį darbo rinkoje paklausių profesijų ir kompetencijų pradėjo mokytis 10,3 tūkst. darbo ieškančių asmenų – tai yra 1,9 tūkst. arba 23 proc. daugiau nei per tą patį laikotarpį pernai. **Labiausiai augo jaunimo profesinio mokymo apimtys** – nuo 3,1 tūkst. 2016 iki 4,1 tūkst. 2017 metų pirmąjį pusmetį. Mokyti pradėjo ne tik neturintys profesinio pasirengimo, bet buvo perkvalifikuojami ir bedarbiai, kurių anksčiau įgytos kvalifikacijos nebeatitinka besikeičiančios darbo rinkos poreikių. Taip pat profesiniame mokyme dalyvavo 156 įspėti apie atleidimą darbuotojai.

Daugiausia asmenų pradėjo mokytis pagal programas: motorinių transporto priemonių kroviniams ar keleiviams vežti vairuotojų kvalifikacijai įgyti ar praplėsti, slaugytojo padėjėjo, apskaitininko, virėjo, krautuvų vairuotojo, manikiūrininko, metalų suvirintojo ir pjaustytojo, valytojo, plataus profilio kirpėjo, pardavėjo kvalifikacijai ar teisei dirbti įgyti bei apdailininko, tinklapių kūrimo, saugaus ir tinkamo keleivių vežimo bei jų aptarnavimo gerinimo, kirpėjo, skaitmeninės komunikacijos, virėjo, visažisto kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijoms įgyti.

Per šių metų sausio – birželio mėnesius formaliąsias mokymo programas baigė 9,8 tūkst. darbo ieškančių asmenų.

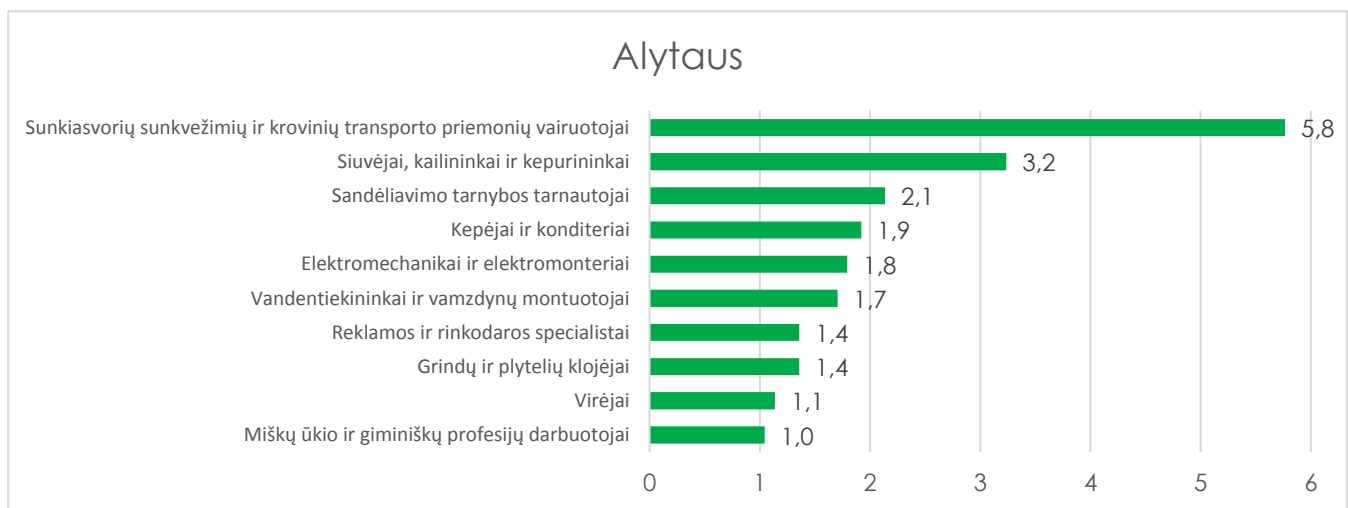
Nuo metų pradžios 5,5 tūkst. darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų dalyvavo įdarbinimo subsidijuojant ir 1,7 tūkst. ką tik mokslus baigusių bedarbių – darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonėse. Šiose priemonėse jie ne tik įgyja trūkstamų darbinių gebėjimų ir patirtis, bet didžioji dauguma asmenų užsitikrina užimtumą priemonei pasibaigus.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių taikymas šių metų pirmąjį pusmetį leido sumažinti registruotą nedarbą 1,3 proc. punkto.

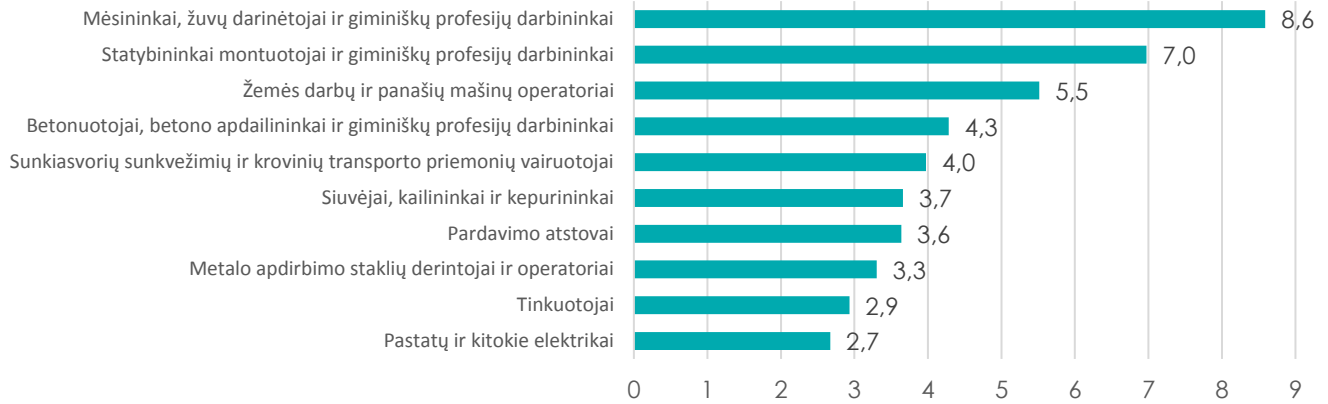
Priedas

Profesijos, kurių darbo rinkoje labiausia trūko 2017 m. I pusmetį

Vienam ieškančiajam darbo tenkančių darbo vietų skaičius pagal teritorines darbo biržas

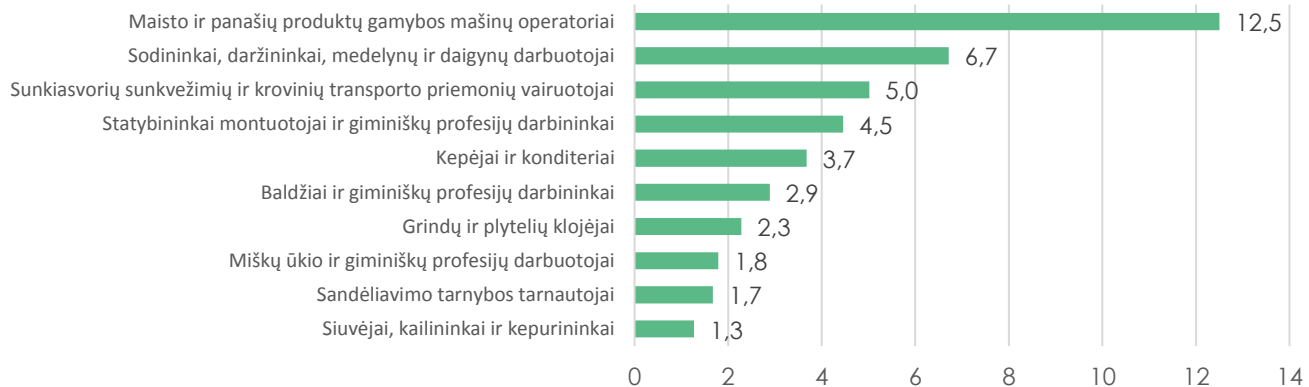
Kauno

Klaipėdos

Marijampolės

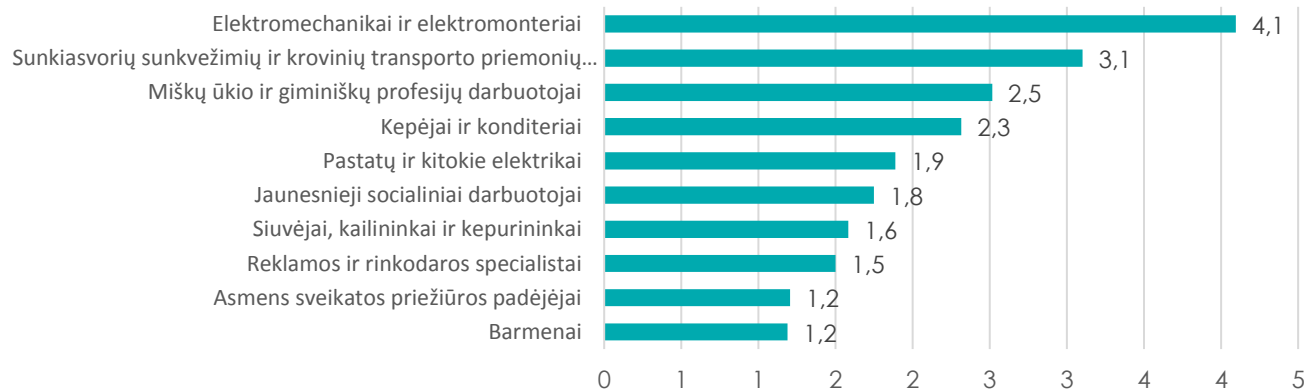
Panevėžio

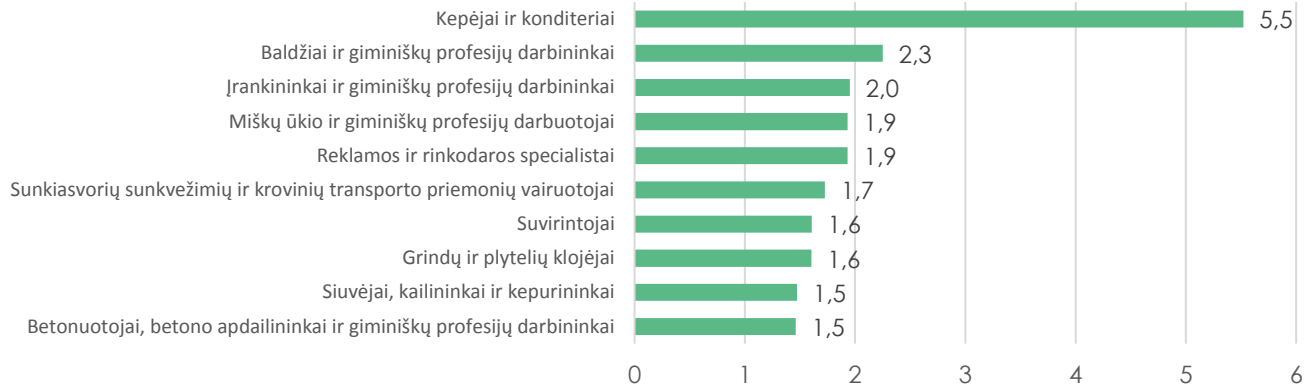
Šiaulių

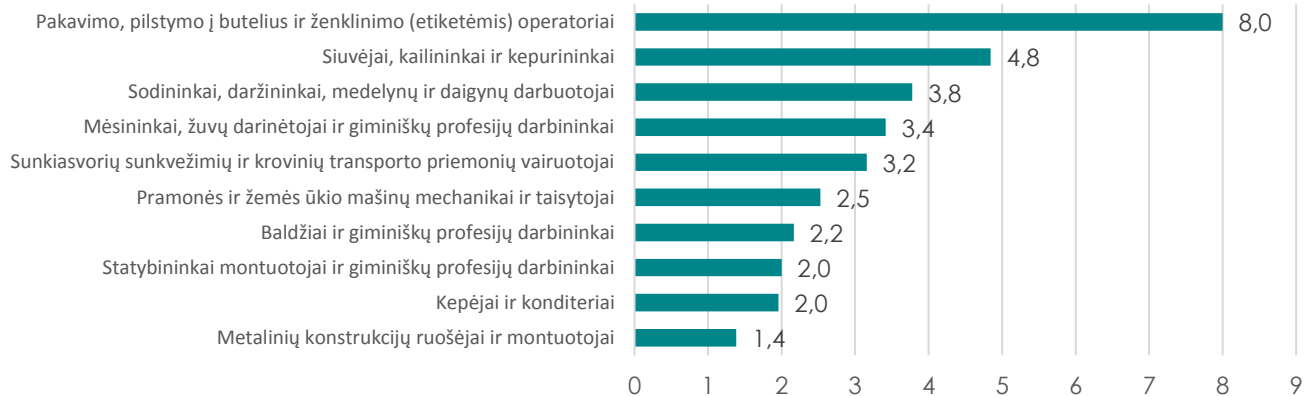
Tauragės

Telšių

Utenos

Vilniaus

